

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

J. U. Christensen:

Tider og Skikkelser

i

Midtsjællands Historie.

Særtryk af Ringsted Folketidende.

Folketidendes Bogtrykkeri Ringsted
1907

Af Præsteu Hans Nordrups Livned.

Medens Historien om Djævelbesættelsen i farringløse kun i begrænset Omfang er kendt af Almenheden, lever der den Dag i Dag i folkemunde fortællinger om en Skikkelse, der efter sin Tids Opfattelse havde gaaet i „den sorte Skole“ og forstod mere end sit Fadervor. Det var Præsten Hans Nordrup, en mærkelig Mand, en urolig Natur, et Barn af en Tid, vidt forskellig fra vor, en fremmedartet Skikkelse i dansk Præsteskole. Hans Livsbane er bugtet, løber en enkelt Gang ind bag fængslets Døre og nærmer sig disse flere Gange. Han var en vittig Stribent og en højtbegavet Taler, men han forstod ikke altid at tage sin fornuft fangen; hvad der lever i Mindet efter ham er mere væselske Udbrud end præstelige Ntringer.

Hans Nordrup er barnefødt i Nordrup Præstegaard, hvor hans fader, Hans Sivarsen, var Præst. Han fødtes den 12te Juni 1681; allerede 9 Aar efter dør hans fader

(1690.) Hans Nordrup kom dog i Ringsted lærde Skole, har vel som saa mange andre Pøblinge maattet synge for sit Brød eller forrette Tjeneste som Løbedegn eller lign. Han blev Student fra Ringsted Skole Aar 1700, og i 1705 tog han theologisk Examen fra Universitetet med første Karakter.

Aaret efter hænder der ham noget, der giver et ganske betydningsfuldt Bidrag til forstaaelse af Datidens religiøse forhold. I Holbergs Epistler omtales en theologisk Student, Mathias Bagger. Denne havde ligesom adskillige af Datidens Sribenter en vis Svaghed for den katholske Lære.

Saa vel Hans Nordrup som en anden theologisk Student, J. D. Ramus, havde omgaaedes Math. Bagger meget. Om Bagger vidstes det, at han var udvandret og var gaaet over til den katholske Lære (han var forøvrigt en omflakkende Natur, der i ca. 30 Aar færdedes omkring i Verden og bl. a. ogsaa en Tid var Medlem af det i Filadelfia oprettede Kvætersamfund.) I 1702 havde Hans Nordrup og Ramus begivet sig

om Bord paa et Skib, der skulde gaa til Lybæk, og da man mente, at de vilde rejse til Strassborg i Frankrig for at gaa over til den katholske Religion, lod Københavns Politimester, Ole Rømer, dem fængsle og tiltale for skjult Katholicisme. Man har i denne fængsling af to unge Mennesker et godt Bidrag til Forstaaelse af den strænge officielle Lutherdom ved det 18de Aarhundredes Begyndelse.

Fra fængslet sendte Hans Nordrup paa egne og sin Kammerats Vegne et rimet Bønsskrift til kgl. Konfessionarius Peder Jespersen. Bønsskriftet frugtede, og Nordrup og Ramus blev begge løsladte, mod at de udstedte en Erklæring om, at de „aldrig har haft i Sinde at falde fra vores sande Tro og Religion“, og at „vi holder og agter den papistiske Lærdom for vederstyggelig Kiættarie“; videre forpligtede de sig til aldrig at virke for Katholicismens „forplantelse“ etc. Hvor alvorligt Ramus har ment det, fremgaar af, at han nogle Aar efter udvandrede, gik over til den katholske

Lære og blev Bibliotekar hos Kur-
fyrsten af Cöln. .

Allerede samme Efteraar kommer Hans Nordrup imidlertid atter i Konflikt, denne Gang baade med den geistlige og verdslige Øvrighed. Den 10de Oktober prædikede han i Trinitatis Kirke i København. Han talte ved den Lejlighed om en ung theologisk Student Thimoteus, der var paa Rejse sammen med Paulus, men udenfor Staden blev angreben af Hovedsmanden, der førte dem for Magistraten, hvor de blev hudstrøgne, hvorefter de førtes i fængsel.

Det kan jo ikke nægtes, at med lidt god Villie kunde denne Prædiken „fortolkes.“ Politimesteren klagede til Konsistoriet, og Hans Nordrups forhold blev atter gjort til Genstand for Undersøgelse. Han paastod imidlertid, at der ikke var „dobbelt Bund“ i Prædikenen, der var bygget over Skriftsteder. Og det vides da heller ikke, at han er bleven dømt.

Det er dog meget sandsynligt, at

disse to Tilfælde har haft en alt andet end heldig Indflydelse paa Hans Nordrups Løbebane. Han betegnes af en Samtidig som et Under ved Universitetet paa Grund af sit hurtige Hoved; men samtidig levede han et vildt Liv, spillede og drak og skrev Vers, der havde mange Steds Verinde; Lejlighedspoesien synes at være bleven et Levebrød for ham, men hvor meget det har smidt af sig, er ikke godt at vide.

Det er ingenlunde usandsynligt, at han — saaledes som et Sagn i Folkemunde den Dag i Dag fortæller i hans fødeegn — har ladet sig hverve til Soldat. Sagnet fortæller videre, at en Gang, mens han var Soldat, overværede han en Gudstjeneste i Slotskapellet og skal da have sagt, at saadan en Prædiken kunde han ryste ud af sit Trojærme. Ntringen blev forebragt Kongen, der forhørte sig om den frittalende Soldat. Da han erfarede, at det var en theologisk Student, gav han Befaling til, at Nordrup skulde holde en Prædiken

efter en Text, som først blev ham opgivet paa Prædikestolen. Da Nordrup mødte paa Prædikestolen, laa der et Blad Papir. Nordrup tog det op og sagde efter at have set paa den ene Side: „Her staar intet!“ og efter at have set paa den anden Side: „Og her staar heller intet . . . Af Intet skabte Gud Verden!“ Og over denne Text prædikede han saa med stor Kraft. Det hedder sig nu videre, at Kongen derefter drog Om-
sorg for, at den allerede noget aldrende Theolog fik Embedet i Nordrup.

Meget sandsynlig er denne Historie vel ikke. Hans Nordrup var 45 Aar før han fik Nordrup-farringløse Kald. Derimod véd man, at han forgæves ansøgte om Kald gennem Kongens Oversekretær i en rimet Ansøgning I denne forklarer han først, at han længe nok har „slidt paa sin Studenter-kappe og fejet Støvet af de høje Herrers Trappe“; nu vender han sig direkte til Rigets Øverste:

„I Himlen er der Tre; den fjerde er
paa Jorden,
vor fjerde Frederik, vor synlig Gud
i Norden,

det, som de Tre mig gav — jeg
mener Liv og Aand —
bør jo opholdes ved den fjerdes
Naades-Haand."

Hvorvidt det nu er dette Rim eller den før omtalte Prædiken, der har baaret frugt, skal vi ikke kunne sige: Men endelig i 1725 blev han af Herren til Giesegaard, Chr. Carl Gabel, kaldet til Sognepræst i Nordrup og farringløse, og beklædte dette Embede til 1748, da han fik Kald paa Lolland-Falster.

Selv efter at han var kommet til Stels Aar og Alder, fornægtede hans viltre Sind sig ikke. Han skrev stadig sine Vers og veg ikke tilbage for en drøj Spas. Og han har sikkert været en velfet Gæst hos Ejeren af Giesegaard. Bl. a. vides han at have været dennes Tillidsmand i visse forretningsanliggender. Saaledes viste han Træ ud til Bønderne paa et Gabel tilhørende (?) lollandsk Gods. Her kom han i hæftig Strid med Bønderne, og det endte med, at disse vilde prygle ham, fordi han med sin sædvanlige færdighed i at rime

havde skrevet følgende Vers paa en Rude i Halsted Kro:

Naar Du, o Gud, mig straffe vil
for mine mange Synder,
da fri mig dog for alle Ting
fra Stokkemarke Bønder.

Det er forstaaeligt, at den overtroiske Befolkning i hans Sogn troede, at han kunde mere end sit Fadervor. Herom lever endnu i folkemunde følgende: En Gang havde Hans Nordrup sammen med sin Karl været i Hovedstaden. Da de paa Hjemvejen naaede Frederiksberg Bakke, var Hestene, trods Karlens flittige Brug af Pisten, ikke til at faa af Stedet. Præsten vidste imidlertid strax, hvem det var, der nu drev sit Spil. „Spring Du af“, sagde han til Kuffen, „og tag det højre Baghjul af og læg det op i Vognen.“ Aldrig saa snart var dette sket, og de atter var kommet til Sæde, før Vognen hævede sig; i susende fart gik det nu afsted; thi de førte gennem Luften. Pludselig gav det et stærkt Stød under Vognbunden. Karlen blev forstræffet. Men Præsten sagde:

„Det skal Du ikke bryde Dig om; vi kom bare for nær til Køge Kirke-taarn“. Farten fortsattes, til de kom over Nordrup Hestehave; her dalede Vognen, saaledes at Trætoppene strejfede den. Da de nu ad Vejen nærmede sig Nordrup Præstegaard, sagde Præsten: „Saa, nu er Maren Koffepige i Kælderen for at tappe af mit Anfer — der skal hun blive!“

Saa rullede de ind i Præstegaarden, og Præsten ilede ned i Kælderen, hvor Maren ganske rigtig stod og ikke kunde slippe løs.

— — —

Hans Nordrup endte som Præst paa Lolland. Hvad der har overlevet ham fra dette hans ny Embede er ogsaa kun Skæmterim, enkelte af et meget drastisk Indhold, og Udbrud, der svarer til Digtene baade i Aand og Tone.